

[Hinrichsen.]

havet langs Fastlandskysten og i Tilslutning til en eventuel Dæmning, hvorved der vil kunne indvindes Erfaringer for, om og i hvilken Udstrækning Landvindingsarbejder bør fortsættes eventuelt ogsaa langs Kysten uden for Omraadet mellem Fastlandet og Rømø.

Naar Udvalget har kunnet afgive denne Indstilling til Ministeriet, er dette ikke mindst at føre tilbage til de Erfaringer, man har gjort med lignende Foranstaltninger Syd for vor Rigsgrænse. Som bekendt byggede Tyskerne flere Dæmninger fra Fastlandet ud til en Øgruppe lige Vest for Kysten, der hedder Halliger, og i de derved fremkomne Bugter med rolige Strømforskelde er Slikafsætningen fremmet i betydelig Grad ved Hjælp af et stort Antal langs Kysten og langs Dæmningerne anlagte Slikgaarde, der underkastes systematisk Grøbning. Erfaringen viser, at der medgaar omkring 5 Aar fra en Slikgaards Opførelse, indtil Arealet kan benyttes til Græsning, samt at den indvundne Marsk er overordentlig frugtbar og tjenlig til Kornavl og Roedrykning o. s. v., naar Arealet inddiges.

Ministeriet deler Udvalgets Mening med Hensyn til Ønskeligheden af, at der aabnes Muligheder for Iværksættelse af Landvindingsarbejder i den Del af Vadehavet, som ligger ud for Sønderjyllands Vestkyst mellem Fastlandet og Rømø, og foreslaar i Lovforslagets § 6, at Ministeriet bemyndiges til at lade anlægge en flodfri Færdselsdæmning fra et Punkt paa Sønderjyllands Vestkyst ret Vest for Skærbæk til et Punkt paa Østkysten af Rømø lidt Nord for Nørre Tvismark samt at lade Dæmningen forsyne med en 6 m bred Vejbane. Derimod er der ikke i Forslaget noget om Iværksættelse af særlige Foranstaltninger med Henblik paa Landvinding, idet man mener at man burde afvente Dæmningsanlæggets Virkninger i saa Henseende.

Naar der foreslaas Bygning af en flodfri Færdselsdæmning, sker det ikke mindst af Hensyn til Rømøs Beboere. Rømø tæller ca. 700 Indbyggere. Forbindelsen med Fastlandet foregaar med Færge under yderst vanskelige Forhold. Da Sejladsen maa rette sig efter Ebbe og Flod, kan der kun regnes med to Gange daglig Forbindelse 55 Dage om Aaret, medens der hele Resten af Aaret kun kan regnes med een Gang daglig Forbindelse. At der næsten aldrig kan regnes med Forbindelse i Skærbæk til enten Rutebil eller Tog, nævnes kun for Fuldstændighedens Skyld. Og naar det ved Vintertide sætter ind med Isvanske-

ligheder, er Øens Befolkning tit i længere Perioder fuldstændig afskaaret fra enhver Forbindelse med Fastlandet. I Sygdomstilfælde er dette meget uheldigt, ligesom ogsaa Transport af Dyr og Gods ikke kan foregaa normalt.

Produktionsvilkaarne er saaledes meget vanskelige for Øens Befolkning, og Levevilkaarne for dem vil blive betydeligt bedre baade trafikalt og økonomisk, naar Færdselsdæmningen er gennemført. At Øens Befolkning derved ogsaa faar Lejlighed til at udnytte den dejlige Natur og sunde Luft saavel som den herlige Badestrand i turistmæssig Henseende, er uden videre indlysende og vil bidrage sit til at bedre Levebetingelserne for dem.

I Bemærkningerne til Lovforslagets § 6 oplyses det, at Dæmningen blive 9.190 m lang, og at der med Hensyn til Linieføringen er valgt den i Udvalgsbetænkningen vedlagte Plan 2 som Linie 2 betegnede Dæmningslinie, idet saavel Hensynet til Dæmningen som Vej betragtet, til Bundforholdene, til Fremskaffelse af den til Anlægget fornødne Fyldmasse, som Hensynet til Dæmningsens Indflydelse paa Tilsikningsforholdene taler til Gunst for denne Dæmningslinie.

Udvalget har ført Forhandlinger med Tønder Amtsraad og Rømø Sogneraad om Ydelse af Tilskud til Dæmningsanlæg. Medens der herom ikke har kunnet opnaas Enighed, er de to nævnte Raad gaaet ind paa at afholde Udgifterne til de Færdselsdæmningen tilsluttede Vejarbejder, ligesom Tønder Amtsraad er gaaet ind paa at betale Halvdelen af de Udgifter, der er forbundet med Anlægget af en 6 m bred Vejbane paa selve Dæmningen samt at overtage den fremtidige Vedligeholdelse af Vejbanen og Rækværkerne paa Dæmningen, dog undtaget Skader, foraarsaget af Stormflod, Dæmningssskred og større Sætninger i Dæmningen.

I § 7 fastslaas Ejendomsretten til den Del af Vadehavet, der ligger mellem Fastlandet og Rømø. Ejendomsretten er Statens, dog at Ministeren for offentlige Arbejder kan overlade enkelte private og andre Ogrødearealer, der er opstaaet uden væsentlig Forbindelse med Foranstaltninger, der er iværksat af Staten, ligesom Befolkningens Adgang til at udøve Jagt og Fiskeri og Sejlads paa Vadehavet bibeholdes.

Bestemmelsen i § 8 tilsikrer Staten den fornødne Ret til Ekspropriation, der staa i Forbindelse med Arbejdets Gennemførelse.

I § 9 bestemmes det, at der ved Arbejdet med Bygningen af Færdselsdæm-